

Roman

DIN
2

ilustrovan družinski tednik izhaja v četrtek

III. leto

V Ljubljani, 4. junija 1931

Štev. 23

Nenavadna inkasantka

Vesela zgodba

Napisal L. Waldau

Bilo je prvega, ob desetih dopoldne. Pravkaršnji pregled denarnega stanja, ki ga je izvršila moja žena, je pokazal, da imava vsega skupaj čedno gotovnico dveh dinarjev in nekaj desetparskega drobiža. Tedaj je pozvonilo — glasno in zateglo. Vprašuje sta se srečala najina pogleda in nežnana grozo sva drug drugemu brala v njih.

„Inkasantka za ‚Jutranje novice!‘ je šepnila moja žena in vsa kri ji je izginila z obraza. „Danes je prvi — naročnino je prišla pobirat!“

Tedaj je tudi meni neprijetno zagomazelo po hrbtu: lepa je ta, dva dinarja je vse najino imetje, pa ti pride inkasantka po naročnino — kje naj človek vzame denar? Komaj mi je vsa tragika položaja prišla dobro do zavesti, je že spet pozvonilo, to pot še bolj presunljivo, malone viharo.

„Tak stopi, vendar in odpri!“ je dahnila moja žena. „Nekako je boš že znal potolažiti!“

„Jaz? — Ne! Pojdi rajši ti! Ti znaš prepričevalneje govoriti!“ sem se ogorčeno ubranil.

Takrat je v tretje zbesnel zvonec — neusmiljeno in kar nehati ni hotel.

„Le kaj naj storiva?“ je obupavala moja boljša polovica in obraz se ji je bolešno spačil; v naglici se je namestu na stol spustila v vedro za premog.

Tedaj pa sem pogodil.

TAKO ODPREMLJAJO ZAVOJE PRI STERMECKEM V CELJU (Gl. str. 362)

„Nič!“ sem rekel mrzlo. „Tako napraviva, kakor da naju ni doma.“

In glej: pomagalo je. Še kakih šestkrat je zvonilo, da so nama drhteli živci, potem pa sva začula, kako so se jeli koraki oddaljevati. Nato so se odprla hišna vrata — bila sva

odrešena! Z glasnim vzdihom sva se spustila na zofa.

Drugi dan se na žalost najine finance niso nič popravile, narobe: tudi ponosni dvodinarec se je bil med tem že razbil. Zato pa je kmalu po desetih spet zdvijal zvonec.

Se nadaljuje na str. 355

KRONIKA TEDNA

V Rotytnaznu na Češkoslovaškem imajo jako vladno občinsko upravo. Ob vходу v mesto namreč blesti transparent z napisom:

„Prosimo, vozi s pametjo!“

Ob odhodu iz mesta pa bere avtomobilist:

„Hvala ti za spodobno vožnjo!“

*

Rim je postal milijonsko mesto. Dne 29. aprila so pri ljudskem štetju ugotovili, da ima 999.769 prebivalcev, od teh kakih 28.000 vojaštva. — Pred šestdesetimi leti, ko je Rim postal glavno mesto Italije, je imel komaj četr milijona ljudi.

*

Pet mrtvih in mnogo ranjenih — taka je bilanca priznanja ljubezni, ki ga je napravil neki možki na prednji ploščadi v vozu moskovskega tramvaja. Najbrž ne veste, da so na moskovskih tramvajih uslužbene ženske ne samo kot izprevodniki nego tudi kot vozniki. Tako je v tistem usodnem tramvaju vozila neka devetnajstletna Aleksandra Bemina, čeprav predpisi zahtevajo, da mora imeti tramvajski voznik najmanj dva in dvajset let. Tramvaj je ravno vozil po nevarni strmini pred hotelom Metropol, ko je neki potnik v šali priznal Bemini svojo ljubezen, s čimer je odvrnil njeno pozornost, da ni o pravem času zavrla. Voz je skočil s tira, se zaletel v zid ter se popolnoma razbil. Le nekaj potnikov je še o pravem času skočilo z voza in se jim ni hudega pripetilo. Sodišče je obsodilo Bemino na eno leto prisilnega dela brez plače; to milo kazen pa ji je prisodilo samo zato, ker gre po njegovem mnenju glavna krivda za nesrečo moskovskemu prometnemu uradu, ki je prekršil lastne predpise in postavil deklo na tako odgovorno mesto.

*

Koliko je vredna poročna noč?

Dvajsetletno hčerko bogatega trgovca je sredi ženitovanjskih svečanosti zapustil njen ženin. Drugi dan ji je poslal pismo s poročilom, da si je stvar premislil. Toda nevesta se je pokazala pravo trgovsko hčer: vložila je tožbo za odškodnino 200.000 frankov, češ da „jo je ženin osleparil za poročno noč.“

*

Eden najznamenitejših sodobnih numizmatikov (zbiralec in poznavalec denarja) je italijanski kralj. Letos slavi 50 letnico svojega numizmatičnega delovanja, zato izda revija „Rassegna numismatica“ poseben spis o italijanskem kralju kot zbiralecu denarja.

Postrežba

Napisal Hasse Zetterström

Pred nekaj dnevi sem okoli pol štirih popoldne iznenada začutil lakoto in sem stopil v najbližjo restavracijo.

Tam so sedeli običajni mladi gospodki z zapestnicami in dekliškimi obrazi. Prizibal se je mlad, plešast natak in takoj sem naročil:

„Kruh z maslom in gnjatjo in malo pivo.“

Čez pet minut sem popušil cigareto, nakar sem vprašal zavaljenega natakarja:

„Nu, kaj bo? Ali morda nimate kruha? Nemara si morate izposoditi surovo maslo iz mlekarne na severnem tečaju?“

Natak se je nasmehnil in je odgovoril edino besedico, ki jo rabijo vsi natakarji na svetu od tistega dne, ko si je stari Noe naročil prvi kozarček hruševca. Odgovoril je:

„Takoj!“

Ko je preteklo deset minut, odkar sva navezala prve odnošaje, sem začel malce razmišljati o restavracijski postrežbi v splošnem, in zdajci mi je prišlo na misel nekaj o Björnstjernu Björnsonu, česar Gunnar Heilberg še ni povedal.

Björnson je šel nekoč v Kodanju v kavarno. Sédel je in čakal na natakarja. Nikogar od nikoder. Čakal je pet minut. Nikogar. Čakal je deset minut, čakal četr ure, pottlej pa ga je minila potrpežljivost. Vstal je izza mize, iztegnil roke v zrak in zavpil na ves glas:

„Na pomoč! Na pomoč!“

V kodanjski kavarni je nastala strašna zmešnjava. Vsi so od groze poskočili na noge, in ko se je osemnaest navadnih natakarjev in šest plačilnih zgrnilo okoli Björnsona, hoteč izvedeti, kaj se je zgodilo, je le-ta čisto mirno sédel nazaj na svoj stol in mirno odgovoril:

„Malo whiskyja bi rad in kisle vode.“

In je v redu dobil.

— — — Zdaj je minilo petnajst minut, kar sem naročil kruh z maslom in gnjatjo in malo pivo. In spomnil sem se druge istorije, ki se je bila meni pripetila.

Prišel sem v lokal — nekaj let bo že tega — in v mojem spremstvu se je solnčil mlad pisatelj. Čakala sva petnajst minut na natakarja. Ker pa nobenega od nikoder ni bilo, sem stopil na telefon, poklical številko postrežčkov in prosil, naj pride kateri takoj k moji mizi.

In res je prišel postrežček natanko k moji mizi. In sem mu dal drobno pisemce in ga prosil, naj ga izroči plačilnemu, ki je stal sredi kavarne in se vrtel okoli sebe.

Pismo je vsebovalo skromno prošnjo, naj mi pošlje kakega natakarja ali vsaj malega, da nekaj naročim.

V pismu je bil dalje načrt lokala, in na njem sem s križcem označil kraj, kje sva midva sedela.

Plačilni je pismo jako natanko prebral, prav tako natanko preštudiral načrt in nama takoj poslal natakarja.

Ko sem dvajset minut čakal na kruh z maslom in na malo pivo, sem šel mirno in pokojno svojo pot. Ne da bi se bil poslovil, kar bi morda kdo obsodil za netaktnost. Ko sem bil pa tako lačen!

Šel sem domov, in na stopnicah sem si mislil: „Bom pa tu poskusil! Naročil bom isto doma, in potem bomo že videli, kako se bo stvar končala.“

Šel sem v sobo, sedel na staro brezovo zofo, in ko je vstopila moja žena, sem ji prijazno pokimal in jo obiel okoli pasu, kakor se to tolikokrat vidi pri gospodičnah, ki strežejo v kavarnah in restavracijah.

Nenavadna inkasantka

Nadaljevanje z naslovne strani

„Nu, kako kaj?“ sem rekel. „Danes ste prav tako srčkani kakor zmerom!“

Moja žena je začudeno stopila korak nazaj in rekla:

„Zakaj pa se tako obnašaš? Kaj pa ti je?“

„Ali ste že videli ‚Veselo vdovo‘?“ sem rekel. „Lep komadič. Vreme pa je danes res strašno!“

„Nehaj že vendar!! Le kaj bi rad?“

„O, tako malo.“ sem rekel. „Dajte mi samo majhen kruh z maslom in gnjatjo in malo pivo.“

„Kaj — zdaj pred kosilom?“

„Da, rad bi. Ker sem namreč lačen.“

Takega odgovora od zavaljenega natakarja v restavraciji seveda nisem dobil.

„Marije ni doma.“ je rekla moja žena. „jaz pa ti zdajle pred kosilom ne bom pripravljala kruhov z maslom.“

„Krivo ste razumeli moje naročilo.“ sem rekel. „ne gre za kruhe, nego samo za en kruh in za en vrček piva!“

(Toliko sitnosti ni v restavracijah nikoli.)

Moja žena mi je dolgo gledala v oči, potlej pa je rekla: „Vzemi si jabolko!“

„Ne, sadja zdaj ne. Prinesi mi, česar sem te prosil, drugače se bom moral obrniti na gospodinjsko pisarno, da dobim oporo, ki bo v tej hiši napravila red!“

Ostal sem sam: „opora“ je za gospodinjo strašna beseda — in ko je minilo petnajst minut, je stal pred menoi krožnik, in na njem je bil kruh z maslom in švicarskim sirom, ki se mi gabi, in piva nikjer.

*

Ne bi rad povedal, kaj se je potem zgodilo. Vse ima svoje meje.

Če slučajno poznate kako primerno zalo oporo (najrajši plavolasko), ki se dobro spozna v pripravljajanju kruha s surovim maslom in gnjatjo in malim pivom — prosim, pošljite mi jo na dom.

„Inkasantka!“

Da bi jo vrag! Ali ženska res nima drugega dela kakor nadlegovati teh par naročnikov? To je že preveč: tak strah zaradi teh nekaj borih dinarjev!

Ogorčeno sva začela spet otepati jabolčno čežano, ki nama je še ostala od včeraj in ki nama je bila za zajtrk in kosilo hkrati. In zvonec je divjal in besnel kakor prejšnji dan. Celo dvakrat več kakor včeraj! Toda naposled sva, hvala Bogu, vendarle začula, kako se koraki oddaljujejo in se zapirajo hišna vrata — spet sva srečno prestala nevarnost!

*

Tretjega sem vstal že o petih zjutraj. Poiskal sem lestev in jo v veži prislonil k zidu ter začel s kleščami, kladivom in pilo obdelavati zvonec, da bi niti najbolj vešči čarovnik ne mogel več spraviti glasu iz njega. Tako, zdaj pa naj inkasantka le pride!

In prišla je! Kakopak se zvonec ni oglasil. Zato pa — neverjetno! — je začelo grmeti na vratih! In kako! Ženska je morala imeti kar ciklopske pesti in moč ko nilski konj! „Bum! Bum! Bum!“ je bobnelo brez prestanka. Od togote nisva vedela, kaj naj

„ROMAN“ STANE

1 mesec 8 Din, ¼ leta 20 Din, ½ leta 40 Din, vse leto 80 Din. Na razpolago še vse številke. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393.

Za inozemstvo, na leto:

v Angliji 9 šillingov, Avstrilji 14 šillingov, Belgiji 14 belg, na Češkoslovaškem 70 kron, v Egiptu pol funta, Franciji 50 frankov, Holandiji 5 goldinarjev, Italiji 40 lir, Nemčiji 9 mark, Severni Ameriki 2 dolarja. — Za ostalo inozemstvo na leto 120 Din v valuti dotične države, pol leta pa 60 Din. — Denar (veljavne jugoslovanske ali tuje bankovce ali ček) pošljite v lastnem interesu v priporočenem ali pa denarnem pismu.

Posamezne številke:

V Jugoslaviji po 2 Din. Dobe se v trafikah, knjigarnah in kolodvorskih prodajalnah. Kjer „Romana“ nimajo, zahtevajte, naj ga naroče. Direktna naročila izvršimo šele po prejemu zneska v bankovcih ali veljavnih znakih. V Italiji stane posamezna številka 80 stotink. Rokopisov ne vračamo. Za odgovor priložite znamko. — Oglasi po tarifi.

storiva. Tedaj pa, baš ko se je žena oborožila s kuhinjskim valjarjem, jaz pa s tolkačem, da se junaško zaženeva skozi vrata na pobesnelo inkasantko — takrat, pravim, je grmenje na vratih mahoma prestalo in rabijatna ženska je šla. Ali je zaslutila, kaj jo čaka? Vsa izčrpana, vendar polna zmagoslavja, sva se spustila na zofo in se globoko oddahnila.

Zdajci pa — kri mi je oledenela v žilah! — zdajci se je začulo neko vrtanje, praskanje in tolčenje na ključavnico vrat v predsobje, in... pridušeni glasovi!

„Po ključavničarja je šla!“ je zacvilila moja žena, in še preden sva se zavedla, so se vrata s treskom odprla. In pred seboj nisva zagledala inkasantke — nego našega dobrega strica Dolfeta! Za njim pa je res stal ključavničar in zraven njega dva stražnika in nekaj bolničarjev — da, res, bolničarjev!

„Hvala Bogu, otroka moja!“ je vzkliknil stric z veselim presenečenjem. „Tak sta vendar še živa! Jaz pa sem že mislil, da sta odprla plin, ker vama na vajino pismo tako dolgo nisem odgovoril! Hotel sem namreč stvar osebno urediti. Toda ko sem prvega prišel k vama, mi ni nihče odprl, naj sem še tako zvonil. Drugega spet nič in danes, tretjega, spet nič. Tedaj pa se mi je stvar vendarle zazdela nekoliko čudna — nu, kaj sem hotel? Stopil sem po stražnika! Ne zamerita, kako sem pa mogel vedeti, da... Zdaj pa le brž z besedo na dan! Zakaj pa mi nista hotela odpreti, cigana, he?“

Stric Dolfe se je nasmejaj do solz, ko sva se mu izpovedala. Zato pa je potlej dvakrat globlje segel v listnico. In ko je drugi dan res prišla inkasantka pobirat naročnino, je dobila od strica še posebej desetak.

„TRADER HORN“

(KLIC PRAGOZDA)

Dnevnik W. S. VanDyka,

voditelja Metro-Goldwyn-Mayerjeve filmske ekspedicije po Osrednji Afriki

Ko to brenčanje prestane, takrat veš, da ti grozi nevarnost, toda istočasno tudi že začutiš pik...

V pokrajini, kjer smo zdaj, je skoraj gotovo, da ti tse-tse s svojim pikom vcepi tudi bacil spalne bolezni. Vsakteri izmed nas ima že najmanj petdeset pikov, toda preden bolezen izbruhne, traja časih osem mesecev.

Če samo za minuto posediš v senci drevesa, se lahko zanesesh, da odneseš najmanj sto pikov po vsem životu. Neka vrsta mravlje ima to lepo navado, da se spusti z veje na nesrečnika, ki počiva pod to vejo, in ga piči.

Edina rešitev je, da se začeteš pod moskitno mrežo. Pa tudi to dosti ne pomaga, zakaj v Afriki imajo neko ljubko vrsto stenice, ki se je niti pod mrežo ne ubraniš.

Jutri se odpravimo po reki nizdol, da poskusimo svojo srečo v rezervaciji. Paté Pearson, ki je bil do včeraj z nami, mi je priskrbel dovoljenje za lov na zveri. Tam imajo slone, bivole, nilske konje. Major Dickinson nas bo vodil...

Murchisoni slapovi, 19. junija

Ponosen sem kakor pav, belci in črnici mi čestitajo — ustrelil sem bivola!

V ranem jutru sem odrinil z majorjem Dickinsonom na lov. Vedeti morate, da je v rezervacijah prepovedan samo lov na zveri: antilope, kozle in podobno je seveda dovoljeno streljati, zveri pa le tedaj, kadar si v življenjski nevarnosti.

Peljali smo se s čolnom po reki navzgor in se izkrcali na kraju, kjer so nam sveži sledovi izdajali, da hodi divjačina pit. Oprezno sva jela z

majorjem prodirati v grmovje, tedaj pa je neki črnc zavljal: „Bivol!“

Isti mah je major Dickinson že skočil naprej, mi stisnil puško v roko in pokazal na neko točko v grmu, kjer sem le nerazločno zaznal ogromno rjavo gmoto. Vzdignil sem puško k licu in sprožil. V istem trenutku je ustrelil tudi major. Bivol — to je bila namreč tista rjava gmota — je telebnil kakor od strele zadet na tla. Bil je mrtev.

Ves prizor se je odigral komaj v eni minuti. Dickinson se mi je zaklel, da naju je bivol hotel napasti in da sem jaz sprožil strel, ki ga je podrl. Ugotovila sva namreč tri rane od strelcov, eno v plečih, drugo med očesom in ušesom, tretjo pa med očmi. Ne vem, ali je imel major Dickinson prav, vsekako pa nimam vzroka dvomiti o besedah tako znamenitega lovca.

Ko sva s plenom prišla v taborišče, so naju po knežje sprejeli. Dva črnca sta me vzdignila na ramena in me zmagošlavno nesla na sredo taborišča. V nekaj minutah so se zgrnili okoli nas vsi črnici z vejicami v rokah in zaplesali meni na čast ples — taka je navada pri domačinih, kadar kdo ubije enega izmed njihovih štirih smrtnih sovražnikov: slona, nosoroga, leva ali bivola. Ples me je spomnil marsikaterih lepih večerov, ki sem jih doživel doma: bil je namreč nekaka zmes šimija, čarlstona in blekbotoma.

Zvečer smo imeli bivoljo pečenko.

Med ljudmi sem postal slaven ko Aleksander Veliki.

Murchisoni slapovi, 28. junija.

Filmanje krokodilov ne gre in ne gre. Teden dni tr-

dega dela imam za seboj, ne da bi bil prišel le korak naprej.

Pa smo bili vendar vse tako lepo pripravili! Sredi močvirja, ki smo si ga izbrali za zbirališče krokodilov, smo za vabo obesili antilopo. Toda zverin ni in ni! Vsako jutro romamo k našemu krokodilskemu močvirju, ki pa ni vreden tega imena, ker v njem sploh ni krokodilov, kvečjemu dva, trije. In še ti pobegnejo takoj v reko, samo da nas zagledajo.

Nekega dne smo jih srečno uzrli deset na kupu. Čeprav mi jih je bilo še zmeraj premalo, sem vendarle hotel spustiti mrežasto loputnico, da bi jim zaprl izhod v reko. Toda krokodili so bili hitrejši od mene. Ena izmed zverin, ki so bežale v paničnem strahu, se je obrnila proti skupini črncev ob bregu: prav v poslednjem trenutku sem jo ustrelil.

Zvečer so imeli črnici krokodiljo pečenko; pokusil sem je košček, toda v primeri z njo je ribje olje delikatesa.

Nemara da krokodilom antilopje meso ne tekne; dobro bi bilo poskusiti z večjo vabo. Zato smo sklenili ustreliti nilskega konja.

Z majorjem Dickinsonom sva se odpeljala z motornim čolnom, ki nam vsak teden pripelje pošto, po reki navzdol in sva kaki dve milj od taborišča zagledala krdelo nilskih konj, ki pa so se takoj potopili, ko so nas uzrli. Stopila sva na suho, poslala motorni čoln nazaj in legla na bregu na prežo.

Polagoma so se debelokožci pokazali iz vode in jeli plavati proti bregu. Kadar te zverine vohajo nevarnost, so zelo oprezne: na površje pridejo le vsake dve, tri minute, da se nasopejo zraka, toda še takrat vidiš komaj nezaten del glave, njihove prašičje oči in mala ušesa. V takih okoliščinah je seveda nemogoče streljati, zakaj lobanja povodnih konj je trda ko železo in dobe od krogle komaj glayohol.

Dolge ure sva morala čakati. Naposled se je ena izmed zverin vendarle pokazala iz vode in se počasi bližala bregu. Pomeril sem med oko in uho in sprožil. Toda tisti mah mi je že bilo žal strela; žival se je med pretresljivim rjovenjem zavalila na tla in iz gobca so ji udarili curki krvi. Major Dickinson je z dobro merjenim strelom napravil konec njenim mukam.

Uro nato se je vrnil motorni čoln; privezali smo mrtvega velikana z vrvo nanj in ga potegnili do krokodilskega močvirja.

Njegove zobe sem obdržal jaz; pravijo, da so dragocenejši od slonovine. Kožo so spravili črnici, ki si iz nje narežejo svoje znamenite biče: baje jih obilo rabijo v rodbinskem življenju, zlasti v občevanju s svojimi ženami in taščami.

Murchisoni slapovi, 2. julija.

Predstavlajte si, da se v vaši hiši ravno vrše priprave za dostojno dočakanje velike noči. Vse sobe so pod vodo, čakate ženske z metlami, vedri in krtačami pa se ogorčeno bore proti vsemu, kar se imenuje prah in umazanost. Vaša pisalna miza stoji na balkonu, postelje so v predsobju in plinski štedilnik na hodniku

— takrat pa pozvoni! Visok obisk, vaš šef morda, ali pa celo bogati stric, ki vam utegne nekega dne zapustiti svoje imetje!

Tako nekako je bilo, ko je prišel k nam ugandski guverner. Ponoči se je bil za izpremembo spet malo utrgal oblak, naše taborišče je plaval v morju blata, vsi smo bili zaposleni s tem, da spravimo vsaj malo reda v to zmešnjavo — tedaj pa se pokaže „Lugard“, največja ladja, kar jih je na Albertovem jezeru, z angleško zastavo na jamborju.

Položaj je rešil George Kann, naš manager: naglo se je vrgel v snažno srajco in odhitel na breg. Z njim sta šla Miss Booth, ki je vedno „salonska“, in Harry Carey, ki ga imam na sumu, da se je zadnje čase, ko smo zvedeli, da se nam obeta obisk ugandskega guvernerja, vsak dan brezhibno obril.

Izkrcala se je cela družba otmenih gospodov in dam. Vsem na čelu je bil Sir William Gowers, tipičen Anglež: navzlic vsej ljubeznivosti ne pozabi niti trenutek, da je zastopnik angleškega kralja.

Jaz sem si bil naglo kolikor sem mogel ostrgal vsaj najnadležnejše ščetine z obraza in odhitel z vsemi svojimi ljudmi gospodi naproti.

Sprejem in slavnostno predstavitvanje je bilo tako konvencionalno, da so črnici na stežaj odpirali usta. Guverner nas je povabil na ladjo na obed, vendar sta se odzvala samo Miss Booth in Harry Carey; mi ostali smo se opravičili, ker smo hoteli guvernerju na čast prirediti filmsko predstavo.

Postavili smo vse stole, kar smo jih premogli, v dolge vrste, razpeli platno, namestu orkestra naviti gramofon, nato pa z oljem dobro namazali projekcijski aparat in ga postavili na mizo. Manjkali so samo še vratarji in blagajna, potem bi bil kino popoln.

Ob devetih je prišlo občinstvo, ki so ga „biljeterji“ s spoštljivimi prikloni spremili na sedeže. Luči hvala Bogu ni bilo treba utrniti, ker je bilo itak že tema ko v rogu.

Pokazali smo nekaj prizorov, ki smo jih že napravili v Afriki. Takrat sem prvič videl vse te prizore v celoti; reči moram, da sem jih bil vesel. Naš glavni operater Clyde de Vinna je napravil slike, kakor lepših skoraj še nisem videl.

Spremljevalno godbo je iz ljubeznivosti oskrbel mešani zbor povodnih konj, krokodilov, opic in levov. Na vso srečo je bil zbor lepo porazdeljen in dovolj daleč, da godba ni bila prevsiljiva.

Guverner se mi je ljubeznivo zahvalil in je obljubil, da pride drugo jutro pogledat, kako filmamo. Če jutri ne bo solnca, bom moral pač vzeti film iz kaset in „slepo“ vrteti — zakaj guvernerju je treba ustreči.

Murchisoni slapovi, 4. julija.

Solnce očitvidno ni imelo poguma, da bi gospodu guvernerju nasprotovalo — tako smo mogli v njegovi navzočnosti napraviti nekaj pravih prizorov. Nato je šla družba na lov, med tem pa smo mi vse pripravili za svečano večerjo, ki smo jo nameravali prirediti guvernerju na čast.

PRIZOR IZ FILMA „TPADER HORN“ (Foto Metre)

SRCE V OKOVIH

Roman

Napisal Mirko Brodnik

Ta roman je začel izhajati v 9. številki letošnjega letnika „Romana“. Današnje nadaljevanje je petnajsto. Novi naročniki lahko dobe še vseh prejšnjih štirinajst nadaljevanj

Tretji del

MLADA MATI

„Nazaj!“

Toda nazaj ni bilo več mogoče. Kozaki so jih bili že opazili. Za trenutek so postali in se zbrali. Potem pa so se nenadoma razpršili.

Branko je molče opazoval ta prizor, ne vedoč, kaj naj to pomeni. Sele potem je spoznal njih namen. Jezdci so se jeli zbirati v polkrogu.

„Obkoliti nas hočejo,“ je vzkliknil. „V gozd!“

Toda to ni bilo tako lahko. Jezdci so prihajali čedalje bliže. Prej so jih videli kot majhne črne pike na belem snegu, zdaj pa so lahko že razločili njih postave in konje.

Branko je bil miren. Sam ni vedel kje je pobral ta mir. Dobro se je zavedal, da jim gre vsem za življenje, če jih kozaki dobe. Pogled mu je ušel proti gozdu. Ležal je kakih pet sto metrov pred njimi.

Potem pa je opazil, da se je od kozaške čete odtrgalo nekaj konjenikov, ki so udarili naravnost proti vozu. Podzavestno je segel v žep po revolver, Janezu pa je pokazal na puško, ki je bila spravljena pod sedežem.

Konji so drveli, kar so jim dale moči. Morda še dve sto metrov jih je ločilo od gozda, tedaj pa se je zasvetil strel iz puške najbližjega kozaka in sprednji konj se je zvalil v sneg, zadet v glavo.

To je za begunce skoraj postalo usodno. Ostala dva ko-

nja sta se prestrašena vzbela in malo je manjkalo, da se ni voz prevrnil.

Kozaki so prihajali vse bliže. Prvi med njimi, tisti, ki je ustrelil konja, je bil komaj še za lučaj od njih. S pobešeno sulico je dirjal proti vozu. Tedaj pa je Janez pomeril in sprožil. Kozak se je nenadoma zravnil in sulica mu je padla iz rok. Njegova levica je popustila povodec in se krčevito zagrabila za prsa. Konj se ni ustavil. Strel ga je prestrašil, da se je obrnil in zdirjal nazaj. Potem pa je nenadoma obstal in se zadržal s kopiti v poledenela tla. Kozak se je zamajal in zdrknil iz sedla v sneg. Bil je mrtev.

Videč, da so begunci oboženi, se kozaki niso več upali napasti od blizu. Poskakali so s konj in izza njihovih hrbtov jeli streljati proti vozu. Toča krogel je obsula begunce.

Tedaj je kriknila Nadja.

„Prerežite ojnice ubitega konja!“

Sama je iztrgala Branku revolver iz roke, se skrila za voz in jela streljati na kozake. Pomagal ji je Janez.

Branko se je med tem splazil h konjem, ki so nemirno rezgetali. Drugega je krogla oprasnila na ušesu in jel se je že plašiti. Branko je z le-

vico nategnil uzdo, z desnico pa je segel v žep in poiskal nož. Malo nato so bile ojnice prerezane.

Potem se je splazil nazaj. Pomignil je Janezu in Nadji, ki sta naglo skočila na voz, in pognal. Konja sta drvela kakor bi vedela, da gre vsem za življenje. V toči krogel so se zatekli pod okrilje gozda.

Ko so bila prva drevesa za njimi, se jim je odvalil težak kamen s srca. Vedeli so, da jim semkaj kozaki ne bodo sledili, ker jih ne bi mogli zajeti. Vendar pa so zaradi varnosti sklenili, da se umaknejo globlje v gozd.

Drveli so mimo starih stoletnih dreves. Časih jim je veliko podrti drevo, ki je ležalo čez stezo, zastavilo pot. Takrat sta konja vselej tako naglo zavila v stran, da so morali begunci paziti, da jih ni vrglo z voza.

Potem je nenadoma zmanjkalo poti. Gošča se je tako zgostila, da voz ni več mogel naprej. Branko je nategnil vajeti in konja sta obstala.

„Kaj zdaj?“

„Tu ostanimo,“ je rekla Nadja. „Odpočijmo se. Sem ne bo nikogar.“

Ubogala sta jo in skočila z voza.

„Tu smo varni,“ je ponovila, kakor bi jima hotela pregnati bojazen. Potem se je nasmehnila. „Zanimiv beg, kaj?“

Janez jo je občudoval. Taka ženska! Kje je vzela toliko poguma? Nekaj ga je nagnalo, da je stopil k njej.

„Imenitno ste se držali, Nadja,“ je vzkliknil in v očeh mu je zasijal čuden ogenj. „Občudujem vas.“

Te besede so pomenile toliko kakor „Ljubim vas!“ in Nadja jih je tako tudi raz-

VSAK DAN 1 VPRAŠANJE

Odgovori na 360. strani

1. Kako se je imenoval Adamov tretji sin?
2. Kaj je glavni sestavni del dinamita?
3. Na koliko delov je bila pri zadnji večerji razdeljena hostija?
4. Kje se je rodil Mohamed?
5. Odkod izvira šahovska igra?
6. Kako so stari Grki imenovali pekel?
7. Koliko meri morska milja?

umela. Gracijozno je potegnila kučmo z glave in stresla glavo, da so se ji razkuštrali lasje. Stisnila mu je roko:

„Kaj vaše ženske niso take?“

Janez je molčal.

Osmo poglavje V ZAVETJU GOZDA

To, čemur sta se Branko in Janez pri Nadji najbolj čutila, je bila njena duševna prisotnost. Niti v največji nevarnosti ni nikdar izgubila glave. Ta lastnost je iz nje napravila enakovredno tovarišico na begu.

Jutro je bilo mrzlo, da so jim zobje šklepetali. Nadja ješla po dračje in z njim zakurila. Lahko ni bilo, ker je bilo vse mokro. Naposled pa je vendarle zaplapolal droben ogenj sredi gozda in begunci so si ob njem za silo ogreli premrle ude. Ves dan so ostali ob tem ognju. Šele popoldne so jeli misliti na to, kako bi prišli dalje.

Konja sta se bila med tem odpočila in si nabrala novih moči. Janez pa je šel oprezno proti izhodu iz gozda pogledat, ali je pot varna.

Branko in Nadja sta ostala sama ob ognju. Oba sta molčala. Branku je bilo nerodno pri srcu. Vedel je, kaj teži mlado Rusinjo, in žal mu je je bilo. Sirota se je nenadoma čisto izpremenila, ko je Janez odšel. Ves pogum jo je minil, odločnost, ki ji je prej sijala iz oči, je izginila. Zdaj je bila v njih sama bol. Molče in sočutno jo je opazoval. Nenadoma je ona dvignila pogled in njune oči so se srečale.

„Nadja, kaj vam je?“

Samo te štiri besede. V zadregi je bil. Tolažbe ji je hotel dati, toda besede, ki so mu prišle na ustnice, niso bile tolažba. Bile so zanjo nova muka. Pobesila je glavo.

„Nič,“ je tiho dahnila. V soju ognja je videl, da je vzdrtela. Kradoma je zlezla njegova roka iz žepa in pobozala njene lase.

Kolinska

TVORNICA CIKORIJE

OKUSNA IN ZDRAVA
je
KOLINSKA KAVA!

„Odpustite, Nadja. Zmotili ste se v meni in hudo mi je, da je moralo tako priti. Verjemite mi, da mi je hudo.“

Obrnil se je proč in nenadoma je začutil, kako se je njena roka oklenila njegove in jo potegnila k sebi. Za trenutek ga je prešinila misel, da tega ne sme pustiti, da bi to bilo izdajstvo nad Zoro. Toda videl je Nadjin obraz, videl njene vlažne oči in proseče poglede. Roka mu je trznila in brez moči obvisela v njeni. In nenadoma je začutil na njej pekoč poljub.

„Nadja!“

Skočila je pokoncu, kakor bi se bila pravkar zbudila iz sanj. Stresla je glavo in hotela nekaj reči, tedaj pa sta začula od daleč klic.

Janez bi ju bil kmalu zgrešil. Dokler je šlo po stezi, je še lahko sledil, ko pa je gaz izginila, mu je zmanjkalo sledov. Snega v gozdu ni bilo in na zamrzlih tleh ni bilo videti niti sledov koles.

Branko je zavpil kar mu je dal glas. In potem še en-

krat, in vnovič. Janezovi klici so prihajali bliže. Hvala Bogu!

„Vse okoli so Rusi,“ je javil že od daleč.

Kaj zdaj?

Janez se je ves upehan spustil kraj ognja na tla.

V kratkih besedah je poročal, da je na več straneh videl ogenj. Kozaki so požgali vse, kar jim je prišlo na pot. Zažgati so hoteli celo gozd, kjer so se begunci skrivali, pa ogenj ni prijel...

Branko se je zdrznil. V taki nevarnosti so torej bili! Pogledal je Nadjo. Stala je še zmeraj ob njem in ga molče gledala. In v teh pogledih je bral strah...

„Kaj zdaj?“ je vprašal, toda Janez in Nadja nista vedela odgovora.

Poiskali so novih drv. Janez je s sekiro, ki so jo našli na vozu, obsekal veje starega podrttega drevesa, ki je trohnelo v bližini, in še dolgo je plapolal ogenj v samotnem gozdu. Trije begunci so se greli ob njem, brez besed, v mislih pri usodi, ki jih je čakala, v kraj pa sta konja pobešala glave, kakor bi žalovala za tovarišem, ki je počival tam zunaj — kakor bi vedela, da se nikdar več ne vrne.

Deveto poglavje PROČ OD MEJE

Tisto noč so imeli slabo prenočišče. Vsi trije so morali ležati na vozu, zaviti v kožuhe in pokriti s senom, zakaj zunaj je pritiskal sibirski mraz. Konjema je bilo še slabše. Zadovoljiti sta se morala s tankimi odejami. Stala sta v mrazu in se stiskala drug k drugemu in nekajkrat sredi noči je begunce prebudilo njuno zateglo rezgetanje.

Drugo jutro so se pri vodenem čaju posvetovali, kaj naj store. Zavedali so se vsi, da tu ne smejo ostati že zaradi konj ne, ki jih nekaj takih noči ubije. Odločili so, da odidejo. Mislili so iti z vozom ob robu gozda in potem, če se

jim ponudi prilika, priti skozi vrste zasledovalcev proti meji.

Vsaj tako je rekel Branko. Nadja pa se je žalostno nasmejnila:

„Težko bo. Ne verjamem, da bi uspelo. Predobro poznam poti. Nikjer ni več gozdov proti meji, kjer bi se lahko skrili...“

„Kaj nam potem še ostane?“ je vprašal Branko z ubitim glasom.

Zmajala je z glavo.

„Kaj nam še ostane... Ko bi vedela! Morda...“ je pomislila in z vedrejšim glasom nadaljevala, „...da, morda pot proti Črnemu morju. Tu ne bo mogoče priti do meje.“

„Proti Črnemu morju!“ je bolešno vzkliknil Branko. „In kako daleč je do tja?“

„Štirinajst dni,“ je tiho rekla Nadja. „Morda še manj. Če imamo srečo, bomo v desetih dneh tam, morda tam še ni revolucije. Če se nam posreči priti do Odese...“

Branko se je grizel v ustnice. Janez je stal pri njem in ga od strani opazoval. Vedel je, kako hud boj se bije v poročnikovih prsah, čutil je, da se ga loteva obup. Zdaj je pozabil nase. Pozabil je na svojo ljubezen do mlade pogumne Rusije, pozabil je na vse, kar ga je prej težilo.

„Poročnik, pomirite se. Odločiti se moramo. Nič ne pomagata. Nazaj ne moremo, kamor seže oko proti meji, je vse polno sovražnikov, in ni ga človeka, ki bi prišel skozi njihove vrste.“

Branko je videl, da mu nič drugega ne ostane. Pobesil je glavo in nemo prikimal. Malo nato je voz spet hitel po zamrzlih tleh.

Ko se je začelo drevje redčiti, so zavili s poti in se obrnili proti jugovzhodu.

Janez je vodil konja. Nadja je sedela med njim in Brankom, ki je mrtvo strmel pred se.

Zavest, da se čedalje bolj oddaljuje od doma, kjer ga

čaka Zora in obupuje zaradi njega, ga je gnala v blaznost.

Cin cin cin, so enakomerno zvenketali kraguljčki na konjskih vratovih. Zdelo se mu je, da to niso kraguljčki, da so kladiva, ki udarjajo po njegovih sencih. Ledeni sneg, ki so ga drobila konjska kopita, je letel na vse strani. Časih je katerih drobec zadel Branka v obraz. Takrat se je vselej stresel in si zakril obraz z roko. Počasi pa ga je zmagal napor zadnjih dni. Glava mu je omahnila. Zaspal je.

Kmalu je zazibal spanec tudi Nadjo. Njena glava je zlezla na Janezova prsa in zdrsnila ob njih v naročje.

Janez pa je ostal buden. Z rokami se je trdno oklepal vajeti in vodil konja v gluho noč.

Nekje v daljavi je plamen gorečih poslopij razsvetljeval nebo.

Deseto poglavje

DEČEK BREZ STARŠEV

Dva dni in dve noči so se tako vozili. Razdalja od rdečih, ki so šli isto pot, je postajala čedalje večja. Pokrajine, kjer so bežali, so bile še mirne. Sicer pa razen nekaterih hiš, kjer so časih malo postali, da se odpočijejo, niso videli nikake večje naselbine.

Tretji dan proti večeru so zagledali v daljavi luči, ki so svetile pod večerno nebo. Nadja jim je povedala, da se bližajo manjšemu mestu. Sklenili so, da se ga ne ognejo in da v mestu prenoče.

Nekaj pred mestom so prišli na široko pot, ki je bila

polna vozov z begunci. Komaj so se prerili skozi nje. Uro nato jih je pred vhodom v mesto ustavila straža, ki jih je temeljito preiskala.

Nato so jim bila vrata v mesto odprta. Voz je zavil na široko ulico, ki je bila polna šotorov. Begunci, ki so se zbrali z vseh strani v upanju, da jih mesto ubrani pred rdečimi četami, so zasedli vse mesto. Nikjer ni bilo dobiti sobe ali prazne postelje.

Zdaj jim je bilo že žal, da so se v mestu ustavili. Branko je že hotel nasvetovati Janezu in Nadji, da sedejo spet na voz, ko je nenadoma stopil k njemu fant štirinajstih, petnajstih let.

„Ali ima gospod denar?“ je vprašal.

„Zakaj?“

„Če ima denar, mu povem, kje lahko dobi sobo in hlev za konje.“

Branko je segel v žep in našel nekaj drobiža. Vrgel ga je fantu, ki jih je potem povedel po nekih zakotnih ulicah, dokler se niso ustavili pred nizko hišo.

„Tu je soba in tam hlev,“ je pokazal fant in iztegnil roko.

„Čigavo je?“ je vprašal Branko. „Kje je gospodar?“

Fant je samo skomignil z ramo.

„Zbal se je in pobegnil.“

Branko mu je hotel dati za napitnino še nekaj drobiža, toda opazil je, da nima niti kopejke več. Avstrijski denar bi ga pa izdal. Obrnil se je na Nadjo in jo prosil naj mu posodi.

„Kadar boste potrebovali denarja, mi kar recite,“ je odgovorila. „Dovolj ga še imam.“

Molče je prikimal in vzel nekaj drobiža ter ga dal fantu. Ko je odprl vrata v hišo, se mu je obraz zjasnil. V veliki izbi je zagledal štiri postelje. Kar štiri. Spomnil se je, da je zadnjič spal na postelji takrat ko je ležal v gradu bolan.

Sedel je na najbližjo in se potem zleknil na njo. Prekri-

VSAK DAN 1 ODGOVOR

Na vprašanja na 358. strani

1. Set.
2. Nitroglicerina.
3. Po nauku rimsko-katoliške cerkve v tri, po nauku pravoslavne cerkve v dva dela. Protestanti pa trdijo, da sploh ni bila razdeljena.
4. V Meki.
5. Iz Indije.
6. Hades.
7. 1852 metrov.

žal je roke pod glavo in se zagledal v strop.

Janez in Nadja sta prinesla nekaj živega z voza. Z njima je prišel tudi fant, ki jim je bil pokazal zapuščeno hišo. Ko je zagledal jedi, se je zasmejal in izginil iz sobe. Kmalu pa se je vrnil z veliko kruhom in kruhom.

„Zakaj bi zanemarili te dobrote,“ je modro rekel in se zvito namuznil. „Lotimo se jih. Gospodar jih itak ne bo več potreboval.“

Pomalem se je trem beguncem vrnila dobra volja. Dobri fant jih je razvedril. Ko je prinesel od nekod še cigaret, ki jih Branko in Janez nista videla že celo večnost, in je prijeten dim napolnil izbo, je Branko skoraj pozabil, kako blizu obupa je bil še pred nekaj urami.

Po večerji so naši znanci legli. Branko se je še nekaj časa pogovarjal z Mitjo, mladim Rusom, ki se je polastil četrte postelje. Potem je zaspal.

Enajsto poglavje

KOZAKI SE BLIŽAJO

Po Brankovem računu so morali biti kozaki poldrugi dan za njimi. Ker je bil prepričan, da ne bodo jezdili naravnost, je računal, da je vsaj dva dni varen pred njimi. Za vsak slučaj pa je sklenil ostati v mestu samo en dan.

Drugo jutro so se prebudili vsi zdravi in čili. Branko je bil kar preroben. Mrzlično vrvenje pisane množice ljudi ga je nekoliko premotilo, da je pozabil nevarnosti, ki so mu grozile in bolest, ki ga je mučila ob mislih na Zoro. Nadji je odleglo, ko ga je videla tako izpremenjenega. Hotela ga je ljubiti le še z materinsko ljubeznijo, zakaj vedela je, da po vsem tem, kar ga je zadelo, ne more nikdar postati njegova. Janeza se je ogibala. Vedela je, da trpi prav tako kakor ona, in zato ga ni hotela še bolj mučiti s svojo prisotnostjo.

Dopoldne so šli v mesto. Od nekod so morale priti vesti, da se bližajo rdeči, in to je prebivalce razburilo. Najbolj plašni so že zbirali svoje imetje, da pobegnejo, dokler je še čas, drugi pa so hoteli ostati v mestu in se braniti, ali pa pobegniti šele v skrajnji sili.

Mitja se je pridružil našim znancem in se ni hotel ločiti od njih. Vprašali so ga, zakaj ne gre k staršem, pa je rekel, da jih več nima. Ko pa je videl, da se pripravljajo na odhod, jih je celo vprašal, ali ga ne bi vzeli s seboj.

Branko se je začudil.

„Ali se ne bojiš poti?“

„Prav nič,“ je odločno odvrnil. „Zakaj bi se je bal?“

Tako je postal Mitja četrti v družbi beguncev.

Popoldne je že pokazal, da ni kar tako. Branko je hotel kupiti novega konja, toda na trgu ni bilo razen nekaj kljušet nobene živali, ki bi bila zanj. Mitja, ki je poznal mesto kakor svoj žep, ga je peljal k nekemu posestniku, kjer je dobil za majhen denar konja, ki ni bil nič slabši od onega, ki so ga pred dnevi ubili kozaki.

Ko je padal mrak na zemljo, so bili pripravljani za odhod. V zapuščeni shrambi hiše, kjer so stanovali, so našli še dosti reči, ki bi jim na poti utegnile služiti. V nekem predalu je Mitja celo odkril star revolver in ga vtaknil v žep.

Ura v zvoniku je odbila sedem, ko so pustili mestna vrata za seboj.

Spet so videli iste prizore kakor takrat, ko so prišli v mesto. Nepregledna množica voz je izginjala v daljavo. Tu si lahko našel vse vrste od starinskih teleg z lesenimi kolesi do modernih kočij in še celo nekaj avtov je bilo med njimi. Obrazi vseh beguncev so bili preplašeni. Kakor brezglavi so se ozirali nazaj proti mestu, ali morda že ne prihaja sovražnik.

Le s težavo so jih naši znanci prehiteli. Novi konj se je izkazal. Uro nato so bili že daleč pred ostalo kolono.

Vso noč so vozili. Cesta je bila zamrzla in sani so letele kakor blisk. Zjutraj so se ustavili v vasici ob cesti, kjer so toliko postali, da so se konji malo odpočili.

O rdečih niso dobili nobenih vesti. Vaščani niti vedeli niso, kaka nevarnost jih čaka in da jim preostaja prav malo časa do prihoda ogromnega števila beguncev, ki se mu bodo morali priključiti, če bodo hoteli odnesti zdravo kožo.

Vroč čaj je naše znance poživil in jim ogrel premrle ude. Ko so spet sedli na voz, skoraj niso čutili mraza, ki je postajal od dne do dne hujši in neznosnejši. In spet je Janez pognal po cesti, ki je vodila proti jugu.

„Teden dni vožnje je do Odese,“ so jim rekli v vasi, kjer so se prej ustavili. Samo teden dni. Branko kar ni mogel verjeti. Ali je res mogoče, da bo v desetih, štirinajstih dneh že videl svojo Zoro?

Velik razpis nagrad

priobčimo

v prihodnjih številkah!

Tekmovanja za te nagrade se bodo lahko udeležili vsi čitatelji in naročniki „Romana“ z enakimi nadami na uspeh.

Ker priprav za ta razpis nagrad še nismo mogli končati, smo morali podrobnosti o njem odložiti.

Priobčimo jih v 25. številki.

MOŽJE USPEHOV

so tudi med nami; odlično mesto med njimi zavzema

RUDOLF STERMECKI

Kratek oris delovanja, uspehov in nazorov lastnika naše največje razpošiljalnice blaga

Moram uspeti!

Tako si je rekel mladi mož, ko je pred 25 leti začel na svoje. Prijatelji so zmigavali z glavami, on pa se za to ni zmenil. Zaupal je v svojo vztrajnost, neomajno je veroval v svojo zmago — in zmagal je.

Tam ob Savinji, nekdanji domovini celjskih grofov in še pred desetletjem čvrsti postojanki Nemcev pri gradnji mostu do Adrije, kjer je naš človek moral napeti vse sile, da je dobil kos kruha — tam, sredi Nemcev, se je naselil leta 1905 mladi Stermecki in odprl trgovino z manufakturnim blagom in galanterijo. Koliko je bilo njegovo zaupanje vase, svedoči že to, da si je vzel tisti lokal, kjer so dobrih dvajset let drug za drugim propadli vsi, ki so v njem poskušali svojo trgovsko srečo. Poskusil jo je tudi on — in ni propadel: dokaz, da volja in moč in neomajna vera vase vse premaga, tudi ljudsko praznoverje.

Seveda mu izpočetka ni šlo gladko. Razen z začetniškimi težavami, ki jih mora preboleti vsak začetnik, se je kot zaveden Slovenec moral boriti še z narodnostnimi neprilicami. Tamkajšnji Nemci so razpolagali z velikim kapitalom, imeli so podporo od vlade, in vse to so vrgli v boj proti mlademu in agilnemu podjetniku. Toda on je bil žilav in se ni ustrašil neprilik: trdno je obsedel na svojem in se ni dal pregnati. Njegova mala trgovina se je počasi

Rudolf Stermecki
Foto Pelikan

krepila in rasla. Ljudje, ki so se mu prej smejali in mu pokroviteljsko odsvetovali, so izprevideli, da so bili v zmoti: mož ni neumen, so rekli, iz tega še nekaj bo.

Takrat je bila v modi kritalica: „Svoji k svojim!“ Lepa misel, toda koliko jih je bilo, ki so jo izrabljali v svojo korist! Pod njenim plaščem so navijali cene in se potem zgražali, če so se njihovih trgovin narodnjaki ogibali, češ da dobe pri Nemcu ceneje. Stermecki je bil pametnejši in daljnovidnejši. „Solidnost in cenenost je prvo,“ si je rekel. „Narodnost postane tisti trenutek prazna fraza, ko hočeš v njenem imenu svojega rojaka odreti.“

Kupec mora biti zadovoljen z blagom, to je najvažnejše — to je tudi jamstvo, da se bo vedno spet vrnil k tistemu trgovcu, ki mu je prodal dobro in poceni blago.

Pogled v tovarno perila in obleke

Po tem geslu se je Stermecki ravnal v tistih predvojnih časih, po tem geslu se ravna še danes. In tako smo doživeli, da je iz naših skromnih razmer mahoma vstal iz lastne moči človek s tako velikim podjetjem kakor je današnja Stermeckova razpošiljalnica v Celju — ena največjih v Jugoslaviji.

Prvi začetki

Stermecki je začel svojo pot prav pri tleh. Z majhno zalogo in opreznimi nakupi se je znal zavarovati pred prevelikim rizikom. Kot pameten trgovec je tudi moral tako početi, ker ni razpolagal z velikim kapitalom — a koliko je tako pametnih trgovcev? Začel je domala sam, brez pomočnikov, danes pa daje že več ko sto ljudem zaslužka.

Menda je on prvi Slovenec, ki je razumel pomen poštne razpošiljalnice na podlagi cenika. Kako je prišel na to misel? Stermecki je vedel, da v Celju samem ne bo mogel prav uspeti, že zaradi bojkota Nemcev ne, ker je bilo slovenskih kupcev premalo. Tudi neposredna celjska okolica mu še ni mogla dati zadostnega zaledja. Treba je bilo dobiti v roke kar se da širok trg. Kako? Odgovor je bil na dlani: s posredovanjem pošte! Dve leti po ustanovitvi

trgovine je že razposlal vsem malim trgovcem, ki so se takrat zaradi davčne opredelitve imenovali kramarje, svoj prvi drobní cenik, ki ga je natisnil v 1000 izvodih. Cenik, ki ga je izdal drugo leto, je bil namenjen že širšemu občinstvu. Uspeh se je kmalu pokazal.

Razpošiljalnico na debelo je odprl iz dveh vzrokov. Tako je imel po eni strani kot trgovec na debelo pri tovarnarjih boljše cene in ugodnejše plačilne pogoje, po drugi strani pa je te ugodnosti porabil pri prodaji na drobno: postavil je konkurenčne cene. Večji promet z manjšim dobičkom pri enoti dá več kakor majhen promet z velikim, a nezanesljivim dobičkom, si je rekel čisto pravilno. To je eno izmed temeljnih pravil dobičkonosne prodaje, ki ga le preveč trgovcev ne upošteva dovolj.

Delovanje razpošiljalnice

Razvoj razpošiljalnice se je prav za prav začel šele po letu 1923, ko so se razmere na denarnem trgu začele ustaljevati. Prej, ko je dinar od dneva do dneva izpreminjal svojo vrednost, je bila vsaka kalkulacija nemogoča in zato tudi ni mogel na debelo nakupovati. Leta 1923 je razposlal cenik na 16.000 naslovov, pottlej pa se je naklada od leta do leta skokoma dvigala; danes ga gre med ljudi dvakrat na leto po 150.000 izvodov. Leta 1925 je razposlal na vse strani države 4.200 zavojev, danes jih gre že okoli 50.000 — in domala vsi so naročeni po ceniku. V njegovi trgovski hiši se lahko oblečeš od nog do glave: tam dobiš perilo, čevlje, konfekcijo, klobuke, manufakturo, dobiš vse sportne predmete, kuharica si tam kupi kuhinjske potrebščine, hišna gospodinja pa stanovanjsko opremo, pohištvo itd. V tej čisto po načinu velikih ameriških trgovskih hiš urejeni trgovini si lahko kupiš za manj denarja kakor

drugod tudi vse vrste instrumentov od orglic do tamburic, harmonik, gosli in finih gramofonov. Dalje dobiš kozmetične potrebščine, železino, usnjarske izdelke, ure in vsakovrstno zlatino in srebrnino — skratka domala vse, kar potrebuješ za življenje, razen nepremičnin. Večino teh

Staro poslopje Trgovskega doma

predmetov si tvrdka nabavi na debelo v tovarnah, dosti pa jih izdeluje tudi v lastni režiji; med drugim ima namreč lastno moderno urejeno krojačnico za konfekcijo in perilo.

Kadar se začne razpošiljanje cenika, je toliko dela, da mora pošta dodeliti razpošiljalnici posebnega uradnika, ki pomaga razdeljevati pošiljke po poštah. To traja vselej skoraj dva tedna.

Vsaki dan dobi Stermecki povprečno 200 pisem in najmanj toliko jih tudi odpošlje. Zakaj na vsako, še tako nepomembno pismo tvrdka odgovori. Vsa naročila se takoj odpošljejo. Ni ga skoraj kra-

Sedanje poslopje Trgovskega doma

ja v državi, kjer ne bi poznali zelenih zavojev Trgovskega doma Stermecki. Pomisliti moramo namreč, da pride na vsakih 100 ljudi v državi en cenik. Največ naročajo razen v Sloveniji na Hrvaškem, v Bosni, Srbiji, Banatu in Dalmaciji.

Tvrdka razpolaga s posebno kartoteko, v kateri je okoli 150.000 naslovov, ki pa od dneva do dneva naraščajo. Ta niso samo naslovi iz naše države; mnogo jih je tudi iz Avstralije, Belgije, Brazilije, Čila, Francije in Severne Amerike, kjer žive naši izseljenci. Ti naročajo zase ali pa za svoje sorodnike v domovini, ki jim Stermecki na njihovo željo pošlje božični ali velikončni, novoletni ali pogodovni dar.

Malo dobička — dosti prometa!

Trgovski dom Stermecki je organiziran po vzoru velikih ameriških in zapadnoevropskih trgovskih hiš, kakor smo ga že gori na kratko orisali. Ta način prodaje je morda najpopolnejši, vsekako pa občinstvu najbolj ustreza. Po drugi strani pa je združitev tolikih panog trgovske prodaje v enem samem podjetju za kupujoče občinstvo tudi zato praktično, ker dobi blago po dosti nižji ceni kakor drugod. Čeprav je režija take razpošiljalnice zaradi njenega velikega obsega mnogo večja kakor denimo trgovca, ki prodaja samo železino ali samo galanterijo, pride na posamezni predmet vendarle mnogo manj režijskih troškov, baš zato, ker je vse združeno v enih rokah. Zato se lahko Stermecki zadovolji pri posameznih predmetih z razmeroma majhnim dobičkom, njegov celotni uspeh bo vzlic temu večji, kakor če bi prodal drago, pa manj prodal.

Razen tega pri tolikšnem prometu blago ne ostaja na skladišču, nego gre hitro med ljudi. Kupci imajo tako gotovost, da dobe vedno novo, ne preležano in moderno blago,

njemu pa se dobiček podvoji in potroji, če zaloge dvakrat do trikrat na leto obnovi. Preprosti račun vam to pojasni.

Denimo, da trgovec nakupi zaloge za 100.000 Din. Če prodaja z 10 odstotnim dobičkom in zalogo v 1 letu poproda, je v tem letu zaslužil 10.000 Din. — Drugi, bolj spretni trgovec pa bo takole računal: namestu da delam z 10%, se zadovoljim samo s 5%, zato pa bom blago hitreje prodal. In če zna ljudi prepričati, da je njegovo blago prav tako dobro kakor drugod, zato pa za toliko in toliko cenejše, bo zalogo izpraznil namestu enkrat v letu, dvakrat ali trikrat, morda celo štirikrat. Koliko je potem zaslužil? Če je blago prodal v 4 mesecih, je vtaknil v žep pri 5% 5000 Din, to dá na leto 15.000 Din — zaslužil je torej polovico več kakor prvi, čeprav je delal samo s pol tistega dobička kakor oni.

Reklama

Kakor vsi možje uspeha je tudi Stermecki za svoj uspeh največ dolžan smotreni reklamni. Pri tem pa ni navezan samo na tuje publikacije (listi, revije, časopisi, koledarji itd.), zakaj največje in najuspešnejše reklamno sredstvo ima v svojih rokah: to so njegovi ceniki, ki gredo v najširše plasti prebivalstva. Oni so največja propaganda zanj in zato sorazmerno najcenejša. Ni ga lista v naši državi, ki bi se tiskal v 150.000 izvodih kakor njegovi ceniki, ki jih vrhu tega ljudje dobe popolnoma zastonj. Tudi niso ti ceniki od dneva v dan kakor časopisi, ki že drugi dan izgube aktualnost, nego ostanejo v hiši pol leta.

Tako je Stermecki tudi reklamno stran rešil kar se dá preprosto in plodonosno.

Stermecki kot zasebnik

Malokateri njegovi kupci vedo, da je Stermecki prav za prav Poljak, čeprav bi to Se nadaljuje na strani 367

Premeteno

Hlačar je tožil Kurnika, toda vse kaže, da bo izgubil. Odvetnik mu svetuje, naj se z nasprotnikom pobota, toda Hlačar noče o tem ničesar čuti. Rajši, pravi, bi poslal sodniku zajca ali pitano gos, če bi to kaj pomagalo. „To bi se reklo proces izgubiti,“ mu pravi odvetnik.

Pri razpravi Hlačar dobi. Ves vesel se oglasi pri svojem zagovorniku.

„Torej ste me ubogali in mi niste nič poslali,“ ga pohvali odvetnik. „Kaj še!“ se zasmeje Hlačar. „Zajca sem mu poslal in priložil lep pozdrav od — Kurnika.“

Pogovor v postelji

Žil hoče spati. Žena tarna, da jo grize bolha.

„Prižgi luč,“ ji svetuje. „Ko te vidi, pobegne.“

Porabni Francozi

Avstrijski cesar Franc I. je po dunajskem kongresu obiskal Dalmacijo, ki jo je takrat Avstrija dobila nazaj od Francozov. V Zadru je posebno občudoval novo, baš dograjeno bolnico in je vprašal, kdo jo je sezidal.

„Francozi,“ je dobil odgovor.

V Splitu je bilo cesarju posebno všeč pristanišče in novi vodovod. Ko je vprašal, kdo ga je napravil, so mu odgovorili: „Francozi.“

V Dubrovniku se cesar ni mogel dovolj načuditi mogočnim utrdbam. Tudi tam so mu povedali, da so jih napravili Francozi.

Tedaj se je cesar malo zamislil in rekel:

„Prav za prav je škoda, da niso ti ljudje dalj časa tu ostali.“

Pred sodnikom

„Ali je bil obtoženec v nedovoljenih odnošajih z vami?“

Priča: „Ne, gospod sodnik, ker sem mu dovolila.“

Porotniki

Predsednik sodišča: „Iz kakšnega razloga ste mogli soglasno obrustiti obtoženca, ko je vendar sam priznal zločin?“

Predsednik porotnikov: „Duševna zmedenost.“

„Kaj — vseh dvanajst porotnikov?“

Logika

„Papa, zakaj ne gredo ženske v vojak?“

„Ker morajo vojaki ubogati, sinko!“

Kaj še hoče več!

Izak je imel dva črnolasa potomca in enega, ki je imel rdeče lase. Ta reč mu ni dala spati; rdečelascev v njegovi rodbini še nikoli ni bilo! Da ga ni njegova žena varala?

Nekega dne ji je kar odkrito povedal, da rdečelascu prav ne zaupa. Žena je bila prvi trenutek preseščena, pa se je hitro osvestila:

„Ne bodi no bedak — ravno rdečelasci je tvoj!“

Verjetno se mu zdi

Pepe Radirka ima na glavi tožbo. „Ali priznate, obtoženec, da ste tožitelju rekli, da je osel?“

„Ne spomnim se več, gospod sodnik, toda čim boli si gospoda ogledujem, tem verjetnejše se mi zdi.“

Pomembno

Miha je ravno pokopal svojo ženo in se vrača s pokopališča. Ko stopa zatopljen v svojo žalost po cesti, mu prileti opeka na glavo. Začuden pogleda proti nebu in reče:

„Jera, kaj si že gori?“

Odmev

„Očka, kaj pa je to, odmev?“ vpraša Lizika očeta.

„Kaj je odmev? To je tista edina reč na svetu, zaradi katere tvoja mama ne more imeti zadnje besede.“

Praktičnejše

Šef pisarne (novemu knjigovodju): „Upam, da ne spadate med tiste, ki vstanejo takoj, ko začne ura biti dvanajst, ne da bi sklenili začeto pismo.“

Knjigovodja: „O ne, malo pred dvanajsto novega dela sploh ne začnem!“

Domov družini

Ali znate kuhati?

Nikar ne bodite užaljeni, kuhanje ni nikak poniževalen posel in z dobro domačo hrano varujete največjega dobavitelja telesne energije, svoj želodec. Če si vsaj enkrat na dan, četudi na plinskem štedilniku, sami kuhate obed ali večerjo, je to poročstvo za vaše zdravje.

Saj se imate namen poročiti. Tu morate pomisliti, da vas čaka dolžnost skrbeti za možovo hrano. Ljubezen ne gre skozi želodec, boste rekli. Ne gre skozi želodec, toda dotakne se ga vendar, posebno če nervozni sprog kaj da na dobro domačo hrano. In o, oči, ki vas čakajo? Tudi zanje je dobra hrana pogoj za zdravje, moč in — lepoto.

Kuhanje ni nič tako navadnega, vsakdanjega, da bi se prepustilo skrbi drugih. Nasprotno. Kuhanje lahko prepreči dosti nevarnosti v hiši, pa naj bo to že bolezen ali nesloga v družini — saj se vsakdo počuti bolj domačega v hiši pri domači jedi kakor pa v gostilni, kjer ne ve, kako je jed pripravljena.

Učite se torej kuhanja!

Načinov je več. Kuharska šola ali večerni kuharski tečaj, dobra kuharska knjiga in kmalu boste znali pripraviti jedi, ki jih bo vsakdo rad jedel, počutili se boste bolj domač med štirimi stenami v kuhinji kakor po menzali. Učite se kuhanja, to ni nobena sramota, čeprav ste morda izobraženi. Pri pametni razdelitvi dela ne boste izgubili dosti časa, ničemur se vam ni treba odreči — kuhati boste pa le znali.

O vročici

Nikdar ni treba govoriti o vročici, če ni dokazana porast telesne temperature s termometrom. Mnogi tožijo o „vročini“ in „mrzlici“, čeprav vročine nimajo. To so po večini ljudje, ki imajo občutljive živce. Kdor se ne počuti dobro, naj vpraša termometer za svet. Normalna telesna temperatura je pri raznih ljudeh različna. Ravna se čisto po starosti in telesni velikosti. Normalna telesna temperatura odraslega je povprečno zvečer pri merjenju pod pazduho 37° C, vendar pa se giblje dostikrat med 36° in 37° C. Jutranja temperatura je običajno pol stopinj nižja. Temperatura 37° C je torej zjutraj prenizka, opoldne in zvečer pa normalna.

Razboljenje podplatov

ima različne vzroke. Naj navedemo glavna sredstva, ki ga ublaže.

Dostikrat so vzrok pōtne noge. Koža se razmehča in postane bolj občutljiva. Pogosto umivanje nog z evksilovim milom v lažjih primerih dobro pomaga. Menjanje nogavic vsak dan je seveda glavni pogoj. V nevarnejših primerih, vendar pa samo tam kjer ni koža načeta, pomaga 10 odstotna raztopina formalinovega špirta v vodi, s katero namažeš nogo in jo potem potreseš s salicilovim prahom. Razboljenju podplatov so čisto vzrok revmatizem, vnetje žil in ploske noge. Dober je tudi primeren vložek v čevlji, ki ti ga napravijo v trgovinah z ortopedičnimi predmeti. Dobiš ga za razmeroma majhen denar.

Medeni kolački.

Potrebščine: 50 dkg medu, 45 dkg sladkorja, 20 dkg sladkih mandljev, 5 dkg grenkih mandljev, 65 dkg pšenične moke, 6 g stolčenege cimta, 1 zavojček Dr. Oetkerjevega pecilnega praška, 5 g stolčnih klinčkov, 2 g stolčnih kardamomov, ½ zavojčka Dr. Oetkerjevega vanilinovega sladkorja s pol limone zribanimi lupi.

Prilava: Olušči mandlje, jih sesekljaj, a ne predrobno, ter pomešaj z dišavami in vanilinovim sladkorjem med moko. V emajliranem loncu segrevaj sladkor s strdjo tako dolgo, da se sladkor stopi. Toplo raztopino daj na močnato zmes, ki se nahaja v skodeli, pomeša vse skupaj in dodaj po ohlajenju 1 zavojček Dr. Oetkerjevega pecilnega praška. Na deski še prigneti toliko moke, da se testo več ne lepi in se da razvaljati. S kozarcem ali oločevinastimi obodi izreži kolačke ter jih speci svetlorjavo na pločevini, pomazani z voskom. Medene kolačke vzami še tople z nožem s pločevine in jih shrani v dozi. Zelo okusno in poceni!

Da osvežite kri, pijte nekaj dni zapored zjutraj čašo naravne „Franz Josefove“ grenčice. Od mnogih zdravnikov zapisana „Franz Josefova“ voda uravnava delovanje črevesa, krepi želodec, izboljšuje kri, pomiri živce, povzroči, da se človek splošno dobro počuti in da ima jasno glavo. „Franz Josefova“ grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Blagovna znamka

„Svetla glava“

se je obnesla. — Med tisoči znamk, ki se priglajajo vsako leto, pač ni nobena postala znana kakor ta. Radi pozornosti, ki jo vzbujata slika, in radi globokega svojega pomena je postal znak nepozaben. „Znamka Oetker“ lamči za najboljšo kvaliteto po najnižjih cenah in radi tega načela so

Dr. Oetker-jev pecilni prašek
Dr. Oetker-jev vanilinov prašek
Dr. Oetker-jev prašek za pudinge itd. tako močno razširjeni.

Letno se proda mnogo milijonov zavojčkov, ki pomagajo „prosvitlenim“ gospodinjim postaviti v kratkem času na mizo tečne ledi. Marsikatera ura se je prihranila, mnoge nevolje radi slabega kipenja močnikov je izostalo.

Otroci se veselijo, če speče mati Oetkerjev šartelj, in v otroški sobi ni ničesar boljšega, nego je Oetker-jev puding s svežim ali vkuhanim sadjem ali s sadnim sokom.

Pri nakupu pozor na to, da se dobe pristni Dr. Oetker-jevi fabrikati, ker se čisto ponujajo manj vredni posnetki.

Dr. Oetker-jev vanilinov sladkor je najboljša začimba

za mlečne in močnate jedi, pudinge in spenjano smetano, kakao in čaj, šartlje, torte in pecivo, jajčni konjak.

Zavojček odgovarja dvema ali trem strokom dobre vanilije.

Ako se pomeša ½ zavojčka Dr. Oetker-jevega izbranega vanilinovega sladkorja z 1 kg finega sladkorja in se dasta 1 do 2 jajčni žlici te mešanice v skodelico čaja, tedaj se dobi aromatična, okusna pijača.

Dr. Oetker-jevi recepti za kuhinjo in hišo

prinašajo izbrano izvrstnih predpisov za pravo enostavnih, boljnih, finih in rafiniranih močnatih ledi, šartljev, peciva, tort i. t. d.

Za vsako obitelj so največje važnosti, ker najdejo po njih sestavljena jedila radi svoje enostavne prilave, svojega odličnega okusa in svoje lahke prebavljivosti povsod in vedno pohvalo gospodinj — tudi onih, ki stavijo večje zahteve — in ker je, kakor je pokazala izkušnja, vsako ponesrečenje tudi pri začasnih izključeno.

Oetker-jevo knjigo dobite zastoj pri vašem trgovcu; ako ne, pišite naravnost na tovarno

DR. OETKER, MARIBOR.

Urejuje Boris Rihteršič

Značaj igralcev in njih vloge

Mnogo ljudi sodi značaje svojih ljubimcev s platna po vlogah, ki jih igrajo. Vendar pa ni tako. Malo je igralcev, ki bi si lahko sami izbirali vloge, in še ti ne morejo vselej dobiti takih, ki bi ustrezale njihovemu značaju.

Vsak filmski „vamp“ (tako se imenujejo filmske zapeljivke) ni „vamp“ v življenju. Usodonosne filmske zapeljivke so po večini v življenju mirne in fine dame in jim je prav nerodno, če komu napravijo kako neprijetnost. V filmu pa morajo sejati samo zlo in biti usodne celo za one, ki jih ljubijo.

Mary Duncan je v vseh svojih filmih ženska, ki prinaša nesrečo vsakomur, ki ji pride na pot. V zasebnem življenju je ljubezniva in prijazna kakor malokatera druga.

Janet Gaynor je v svojih vlogah majhna, nesrečna deklica, resna in sama zase. V resnici je vesela in muhasta. Šele v svojih novih filmih „Imej solnce v srcu“ in „Mi bogataši“ se je izpremenila in približala svojemu pravemu značaju.

Victor McLaglen v filmu zmeraj beži pred ženskami. Da ga vidite v življenju!

Seveda je na tudi dosti izjem. Znani komik Will Rogers je v filmu „Morajo videti Pariz“ tak kakor je v resnici. — pravi tip Američana, ki mu ni dosti mar bogastvo in ostale človeške slabosti. Tudi Mona Maris je v filmu prav taka kakor v življenju. Zmeraj igra vloge ženske, ki odkrito in požrtvovalno ljubi.

Plavajoči filmski atelje

Pred meseci ji bila na parniku „Malolo“, ki vozi med Severno Ameriko in Havajskimi otoki, prav pisana družba. Njeno središče ji bil Harold Lloyd. On je namreč najel to ladjo, da napravi na njej svoj najnovejši film „Harold, dobro se drži!“

Šest operaterjev, šest mož za glasovna snemanja, šest strokovnjakov za razsvetlavo in igralci, to je bilo vse spremstvo priljubljenega komika. Prostovoljni igralci so bili ostali potniki in posadka.

Električni stroji na ladji niso imeli lahke naloge. Morali so dati dovolj toka za deset ogromnih obločnic, petindvajset žarometov in prav toliko manjših obločnic. Ta množina luči je omogočila, da so lahko filmali v vsakem kotičku ladje.

Ker ladja ni imela ne laboratorija, ne dvorane za predvajanje, se je Harold Lloyd šele po povratku

v Hollywood lahko prepričal, ali so vsi posnetki uspeli. Če bi bila glasovna aparatura slaba ali pa film kakorkoli poškodovan, bi to Harolda Lloyda precej drago stalo. Stroški filmanja so namreč znesli poldrug milijon dolarjev.

Anita Page

Anita Page je bila vzgojena v nekem dekliškem institutu in je zgodaj kazala nagnenje za film. Vendar pa je njen oče zahteval, da najprej dovrši šole. Anita je to obljubila in tudi res naredila, toda takoj ko je prišla iz šole, je jela iskati zasluzka pri filmu.

V začetku je nastopila v nekaterih manjših filmih, ki niso imeli dosti uspeha, ko pa je njen oče videl, da na ta način ne pride naprej, je prišel sam v Hollywood, da ji pomaga do boljšega mesta. Anita je v njegovi družbi plašno potrkala na vrata pri Metro-Goldwynu in eden izmed režiserjev ji je obljubil, da bo napravil z njo nekaj poizkusnih posnetkov. Kmalu je postal njen partner William Haines in potem je igrala še dostikrat z njim. S filmom „Broadwajska melodija“ je zlezla med prvovrstne igralce. Njena dražestna postavica in lepe sinje oči so ji pripomogle, da je postala ljubljanka občinstva.

GARRY COOPER (Paramount)

Paramountove novosti

Novi film Mauricea Chevaliera „Valčkov sen“, ki ga je režiral Lubitsch je končan. Oscar Strauss je napisal glasbo, Claudette Colbert in Mirjam Hopkins pa igrajo glavni ženski vloge. — Filmska igralka Eleanor Boardman, nekdanja partnerica Johna Gilberta v „Živem mrtvecu“, je podpisala pogodbo pri Paramountu. Njen prvi film pri tej družbi se bo imenoval „Ženska ljubi samo enkrat.“ Z njo

Elitni Kino Matica

Telefon 2124

Lažni feldmaršal

glavno vlogo igraata nepozabni komik
Vlasta Burian in humorist Roda Roda

bo igral Paul Lukas. — Liane Haid je napravila pri Paramountu prvi film, ki ga je režiral Aleksander Korda. Imenuje se „Možje okrog Lucy.“ Razen nje igrajo še Walter Rilla, Lien Deyers in Oskar Karlweis. Manuskript sta napisala Benno Vigny, pisec manuskripta za film „Maroko.“ in madžarski pisatelj Ludwig Biro. — Gustav Fröhlich in Adalbert v. Schlettov igraata v novem Paramountovem filmu „Noč pred Portsaidom.“ Režira Dmitrij Krizanov. — Nameravana Wilkinsova ekspedicija na severni tečaj s podmornico „Nautilus“ se odpravlja na Spitzberge. Kakor smo zvedeli, se ji pridružijo tudi Paramountovi operaterji, ki bodo o njej napravili film. — Letošnja nemška „miss“ Daisy d'Ora je podpisala pogodbo za filmanje pri Paramountu. Prvi film se bo imenoval „Koncert“ in bo napravljen po Mittlerjevi komediji istega imena. — Letos napravi Paramount v Ioinvillu pri Parizu 50 filmov, ki bodo stali pol milijarde dolarjev. — Za film „Roža v ranci“ je angažirana Dolores del Rio.

FILMSKA VPRAŠANJA

1. Kako se imenuje nova partnerica Johna Gilberta?
2. Kako se imenuje novi film Ramona Novarra?
3. Kje je angažiran režiser Aleksander Korda?
4. Katera igralka igra glavno vlogo v nemški verziji filma „Okovi?“
5. Kdo je mož Dolores del Rio. Rešitve teh vprašanj sprejemamo šest dni po izidu lista. Za nagrade razpisujemo

20 VELIKIH FILMSKIH FOTOGRAFIJ.

ki jih razdelimo med deset reševalcev.

Rešitve vprašanj iz 21. številke so: 1. Paramount; 2. Albert Baserman; 3. „Zavetišče“; 4. Ernest Lubitsch; 5. v Berlinu. Nagrade je žreb določil takole:

- 5 slik: Joško Malej, Ljubljana;
- 4 slike: Branič Stanko, Ljubljana;
- 3 slike: šramel Joža, Maribor;
- 2 slike: Kramer Mici, Lepa Njiva;

po eno sliko: Elica Poznejeva, Oplotnica; Tavčar Siegfried Ljubljana; Chromy Heliodor, Stična, Simon Vodič, Beograd; Berta Praprotnik, Breg; Remšak Vida, Mala vas.

Možje uspehov

Nadaljevanje s strani 364

mogli soditi že po imenu. Toda njegova poljska kri se je v slovenski že domala izgubila, zakaj zadnjih pet rodov je stalno živelo na Bizeljskem. Kot 14 leten dečko se je učil trgovstva v Brežicah, pozneje pa je šel v Laško. Vojaščina je za nekaj časa prekinila njegovo delovanje, zato pa se je potem s tem večjo vnemo lotil dela. Z varčnim življenjem si je prihranil nekaj denarja in leta 1905 je začel na svoje. Lani je praznoval 25 letnico, odkar je ustanovil lastno trgovino, in 40 letnico svojega trgovskega delovanja.

Kot človek je Stermecki ljubezniv tovariš in uživa spoštovanje pri vseh, ki ga poznajo. Kakor ga pri delu odlikuje jeklena volja in vztrajnost, tako je v zasebnem življenju mehak in dober. Z uslužbenci je strog a pravičen; prava redkost je, da katerega odpusti. Svojim trem otrokom je

skrben oče in izkušen svetovalec na poti življenja; čeprav ima kot vrhovni vodja svojega podjetja vedno polno glavo skrbi in načrtov, je v družini vedno dobre volje in brezskrben. Zato se je tudi znal ohraniti tako mladostnega, da mu nihče ne bi prisodil pet križev in šestega pol.

Za svoje delovanje zunaj trgovine je dobil dve odlikovanji: sv. Savo in Jugoslovansko krono.

Njegova načela

„Kupec je moj gospod, njega moram zadovoljiti.“ Zato kupuje na debelo, da na drobno lahko poceni prodaja.

„Poceni dobro blago. Stranke morajo pri meni dobiti vse, česar si žele.“

Budilke

po Din 60— s triletnim jamstvom

IVAN PAKIŽ,
LJUBLJANA
Pred Škofljo 15.

„Vse v lastni režiji: tako dobe ljudje dela, občinstvo pa cenejše blago.“

„Ne izkoriščaj nevednosti ljudi! Postrezi kupcu tako, kakor želiš, da tebi drugi postrežejo.“

Kupon 23 film

Foto aparate in potrebščine

dobite v največji izbiri v

Drogeriji „Adrija“

Mr. Ph. S. Borčič

Ljubljana, Šelenburgova ulica 1

Telefon št. 34-01

Zahtevajte cenik!

KLIŠEJE
vseh vrst na
fotografskih
all risbah
iz vsakega
najsolidnejše

KLIŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA DALMATINOVA 13

Za
Vaše perilo

le
terpentinovo

miło

Zlatorog

ZA TOPLE POLETNE DNI

ČEVLJI Z GUMIJASTIMI PODPLATI

Nekaj milijonov parov tega obuvala izvozimo v tropične kraje. Zaradi veličanskega povpraševanja smo mogli proizvodnjo izpopolniti, ceno pa toliko znižati, da si jih lahko vsakdo nabavi. Obiščite naše prodajalne: naši novi modeli in naše neverjetno nizke cene vas bodo prijetno presenetili.

29.-

Vrsta 1805-66

Posebni čevlji za kopanje. Izdelani so iz gumija, tako da se prilegajo nogi in niso pri kopanju v nadlego. Na obali in na sipini Vam varujejo noge pred bodečim kamenjem in peskom, stanejo pa samo Din 29.-.

39.-

Vrsta 4541-05

Za Vaše ljubljence so potrebni lahki in higijenski čevlji, kadar napočijo poletni dnevi. Evo jih, neverjetno poceni so iz belega lanenega platna z gumijastimi podplati.

49.-

Vrsta 4542-05

Tele smo pripravili za Vašo deco z gumijastimi podplati in petami. Dovršeni so in lahki. Posebno lepo se podajo beli in lahni poletni obleki.

49.-

Vrsta 4435-00

Vsakdanja potreba za vsakogar doma. V teh čevljih se počutite udobno, s to neverjetno nizko ceno pa damo vsakomur priliko, da si jih kupi.

59

Vrsta 1195-03

Tudi moda je zastopana pri teh čevljih. K lahkim poletnim oblekam v beli, sivi ali drap barvi, okrašeni s trakovi različnih barv.

59

Vrsta 1150-30

Evo čevljkov z živějšími kombinacijami, takih da se po naravi prilegajo Vašemu kroju in Vaši obleki. Za malo denarja si lahko privoščite čevlje po najnovejši modi. Drap platno kombinirano z rjavim.

69.-

Vrsta 2145-22209

Te platnene čevljkove z nizkimi gumijastimi petami smo Vam pripravili v različnih barvah, in sicer sive, črne, drap in bele.

49.-

Vrsta 4438-00

Platneni nizki čevlji z gumijastimi podplati za gospode, izvrstni za popoldanske izprehode v soparnih dneh.

99.-

Vrsta 1137-03

Poletni nizki čevlji iz belega ali sivoga platna. Zelo so lahki in udobni. Sivi za čez dan, beli pa za izprehode.

Kupujte samo tedaj, ako Vam ugaja!

Bata